

Rapport

Rapport over een klacht over de officier van justitie te Leeuwarden en het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland. Bestuursorgaan: de minister van Veiligheid en Justitie en de beheerder van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland.

Datum: 20 oktober 2011

Rapportnummer: 2011/314

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland in opdracht van de officier van justitie van het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) te Leeuwarden, in het kader van de inning van een boete een auto die op haar naam staat buiten gebruik hebben gesteld. Zij vindt dat niet terecht omdat de boete niet op haar naam staat en de overtreding, waarop de boete betrekking heeft, niet met haar voertuig is gepleegd en op het moment waarop de auto buiten gebruik werd gesteld, zich niemand in haar geparkeerd staande auto bevond.

Bevindingen en beoordeling

Algemeen

1. Op 7 mei 2008 pleegde T., de partner van verzoekster, een snelheidsovertreding met een voertuig met het kenteken XX-XX-XX. Het CJIB stuurde op 25 juni 2008 op grond van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wahv, ook wel Wet Mulder) naar T. een administratieve sanctie met CJIB-nummer AAAAAAAAAA. Omdat T. daartegen geen rechtsmiddel aanwendde, werd de administratieve sanctie onherroepelijk en werd T. betalingsplichtig. Het CJIB zond T. op 6 september 2008 een eerste aanmaning met verhoging en vervolgens op 23 oktober 2008 een tweede aanmaning met verhoging, die evenmin door T. werden betaald.

Na een elektronische GBA-verificatie (GBA staat voor Gemeentelijke Basis Administratie) door het CJIB bleek dat de oorspronkelijke beschikking op een onjuiste naam was gesteld. Hoewel het GBA-adres niet was gewijzigd en de beschikkingen en aanmaningen niet onbestelbaar retour waren gekomen, besloot het CJIB de oorspronkelijke beschikking van 25 juni 2008 op 12 januari 2009 opnieuw aan T. toe te zenden.

T. tekende ook tegen deze beschikking geen beroep aan, waarna de sanctie onherroepelijk werd. Ook na de eerste en tweede aanmaning met de daarbij horende verhogingen bleef betaling door T. uit.

2. Het CJIB besloot vervolgens om tot inning van het boetebedrag over te gaan. Daartoe onderzocht het CJIB op 24 juni 2009 of verhaal zonder dwangbevel mogelijk was. Dat bleek niet het geval. Op 22 december 2009 beoordeelde het CJIB dat ook verhaal met dwangbevel niet mogelijk was omdat T. eind 2009 failliet was verklaard. Het CJIB plaatste de zaak in de wachtstand in afwachting van de opheffing van het faillissement in juni 2010.

3. Op 17 juni 2010 hield de politie T. staande omdat hij als bestuurder van het voertuig met het kenteken YY-YY-YY was gezien, terwijl hij op dat moment een ontzegging van de rijbevoegdheid had. De persoonsgegevens van T. werden gecontroleerd aan de hand van zijn ID-kaart. Het voertuig stond op naam van verzoekster.

Het voertuig werd buitengebruik gesteld toen bleek dat T. vier nog openstaande sancties had staan waarvoor toepassing van het dwangmiddel buitengebruikstelling mogelijk was. In het kader van die buitengebruikstelling werd door de betrokken politieambtenaren genoteerd dat T. uit het voertuig spullen, waaronder bouwgereedschap en emmers, haalde, aangezien het voertuig leeg opgeleverd diende te worden. Later die dag betaalde T. de betreffende openstaande sancties op het politiebureau waarna hij het voertuig meenam.

4. Nadat het CJIB eerder de zaak met CJIB-nummer AAAAAAAA in de wachtstand had geplaatst vanwege het faillissement van T., werd in augustus 2010 door het CJIB onderzocht of het dwangmiddel innemen rijbewijs betaling door T. zou kunnen afdwingen. Omdat T. op dat moment al een ontzegging van de rijbevoegdheid had, werd door het CJIB op 11 augustus 2010 aan de politie opdracht gegeven tot toepassing van het dwangmiddel van buitengebruikstelling voertuig.

5. Ten aanzien van de inning van twaalf andere onbetaalde onherroepelijke administratieve sancties gaf het CJIB de politie eveneens opdracht tot toepassing van het dwangmiddel buitengebruikstelling voor het voertuig waarmee die betreffende gedragingen waren begaan dan wel voor een voertuig waarover T. vermocht te beschikken.

Om T. de gelegenheid te bieden het uit hoofde van deze sancties verschuldigde totaalbedrag van € 1.914,41 te voldoen, zocht de politie verschillende keren, tevergeefs, op het GBA-adres contact met zowel T. als verzoekster. Op het aanbellen bij dat adres werd niet opengedaan.

6. Toen betaling uitbleef, ging de politie op 19 augustus 2010 over tot daadwerkelijke buitengebruikstelling. Het voertuig met kenteken XX-XX-XX waarmee T. de snelheidsovertreding van de zaak met het CJIB-nummer AAAAAAAA had begaan, stond op dat moment niet meer op diens naam vanwege "uitvoer voertuig". Het dwangmiddel buitengebruikstelling kon dan ook niet worden toegepast op het voertuig waarmee de overtreding was gepleegd.

De politie ging daarom over tot buitengebruikstelling van verzoeksters voertuig met kenteken YY-YY-YY. T. was dat moment niet als bestuurder in het voertuig aangetroffen. Het voertuig voor de woning waar verzoekster en T. samen woonden, werd weggesleept met een kraanwagen. T. keek op enig moment even door het raam naar buiten. Hij zag de politieambtenaren aanstalten maakten om het voertuig af te laten slepen, maar kwam niet naar buiten. De verbalisant deed later die dag schriftelijk mededeling van de buitengebruikstelling door een brief achter te laten op het adres van T. en verzoekster. In die brief stond aangegeven dat het voertuig na betaling van de openstaande boetes kon worden opgehaald en dat het voertuig zou worden overgedragen aan het opslagterrein als betaling zou uitblijven.

7. Op 29 augustus 2010 zond het CJIB verzoekster en T. een kennisgeving buitengebruikstelling ten aanzien van de hiervoor genoemde dertien administratieve sancties met een toelichting op de procedures van de buitengebruikstelling, het ophalen van het voertuig en de consequenties van het eventueel uitblijven van betaling van de betreffende administratieve sancties.
8. Op 7 september 2010 zond het CJIB verzoekster en T. een voornemen vernietiging voertuig en bood hen de mogelijkheid om de openstaande sanctiebedragen en bijkomende kosten voor 17 september 2010 te betalen. Daarop werd door verzoekster en T. niet gereageerd.
9. Op 28 oktober 2010 zond het CJIB verzoekster en T. een mededeling vernietiging voertuig, waarin werd aangegeven dat de waarde van het buitengebruik gestelde voertuig per 6 oktober 2010 niet langer zou opwegen tegen de opgelegde administratieve sancties, de kosten van overbrenging en bewaring en de geraamde kosten van eigendomsoverdracht om niet, verkoop of vernietiging van het voertuig, en dat gelet daarop het voornemen bestond om het voertuig te vernietigen. Aan verzoekster en T. werd aangegeven dat vernietiging voorkomen zou kunnen worden door betaling van de kosten van overbrenging en bewaring.
10. Op 14 december 2010 diende de advocaat van T. bij de rechtbank Utrecht een verzoekschrift in met het verzoek om de CVOM (Centrale Verwerking Openbaar Ministerie) te bevelen alle administratieve verwerking in opdracht van het CJIB ten aanzien van het voertuig van T. met kenteken ZZ-ZZ-ZZ op te schorten totdat in laatste instantie op een beroepschrift tegen een administratieve sanctie op grond van de Wahv was beslist. De advocaat gaf aan dat T. al jaren Mulder-boetes ontving die gerelateerd zijn aan een voertuig op T.'s naam terwijl dat voertuig in het verleden was verkocht aan en naar het buitenland meegenomen door de koper. Verder wees de advocaat er in zijn verzoekschrift op dat T. in de loop der jaren verschillende verzoeken aan de Dienst wegverkeer (RDW) had gedaan om de kentekenregistratie van zijn naam los te koppelen. Het RDW had T. laten weten dat het voertuig per 1 november 2010 als gedemonteerd geregistreerd zou worden. Desondanks bleef T. sommaties ontvangen, die ertoe hadden geleid dat T. in november 2010 enige tijd in vervangende hechtenis zat.

I Bevindingen

Standpunt van verzoekster en T.

1.1. Verzoekster klaagt erover dat haar auto buiten gebruik is gesteld terwijl de boetes niet op haar naam stonden, de overtredingen waarop de boetes betrekking hadden, niet met haar auto waren gepleegd en er zich op het moment van buitengebruik stelling niemand in de auto bevond. Ze stelt dat zij door de buitengebruikstelling van haar auto is benadeeld omdat zij de auto zelf nodig heeft om naar haar werk te reizen.

Standpunt van de korpsbeheerder

1.2. In zijn reactie van 8 december 2010 liet de korpsbeheerder aan de Nationale ombudsman weten de klacht niet gegrond te achten. De korpsbeheerder gaf aan dat de officier van justitie van het CJIB op grond van artikel 28b Wvvh het voertuig waarmee de gedraging heeft plaatsgevonden buiten gebruik kan stellen of, indien dit voertuig niet wordt aangetroffen, een soortgelijk voertuig waarover degene aan wie de administratieve sanctie is opgelegd, vermag te beschikken.

1.3. In reactie op de vragen die de Nationale ombudsman stelde bij de opening van het onderzoek verwees de korpsbeheerder naar het proces-verbaal van bevindingen van 29 november 2010 dat politieambtenaar W. opmaakte naar aanleiding van het onderzoek van de Nationale ombudsman. W. was tweemaal bij de buitengebruikstelling van het voertuig van verzoekster betrokken geweest.

In het proces-verbaal schreef W. dat hij omstreeks 6 augustus 2010 uit de hem beschikbare politiebestanden had vernomen dat T. dertien maal gesignaleerd stond ter zake "Mulder"- buitengebruikstelling voor een totaal bedrag van € 1.914,41.

Uit een eerder contact met T. was W. bekend dat T. geen soortgelijk voertuig als genoemd in het dwangmiddel op zijn naam had staan of in zijn bezit had. Bij een controle op 6 augustus 2010 in het register van de Dienst Wegverkeer (RDW) werd dat nogmaals bevestigd. Wel zag W. dat op het adres van T. een ongewijzigde tenaamstelling op naam van diens partner, verzoekster, stond van de voertuig met kenteken YY-YY-YY.

W. gaf aan dat hij vanaf 6 augustus 2010 op verschillende dagen en tijdstippen huisbezoeken had afgelegd bij de woning van T. en verzoekster, op momenten dat hij het voertuig met kenteken YY-YY-YY bij de woning zag staan. Hij wilde T. op de hoogte stellen van de signaleringen en de dwangmiddelen en hem aansporen om de openstaande boetes te voldoen, aldus W. De woning van T. en verzoekster bevindt zich in een appartementencomplex met een centrale toegangsdeur. Op aanbellen werd niet opengedaan dan wel anderszins gereageerd, aldus W. Hij merkte op dat hem wel was opgevallen dat het voertuig kort na zijn bezoeken herhaaldelijk niet meer op de parkeerplaats nabij de woning aanwezig was.

Verder gaf W. aan dat hij op donderdag 17 juni 2010 met aan collega T. voor diens woning op heterdaad staande had gehouden in verband met rijden tijdens diens ontzegging van de rijbevoegdheid. T. reed die dag in verzoeksters voertuig met kenteken YY-YY-YY. Volgens W. stonden er die dag vier "Mulder"-buitengebruikstellingen open op naam van T. Desgevraagd gaf T. de autosleutel af aan de verbalisanten en haalde spullen uit het voertuig, waaronder voornamelijk gereedschappen en emmers zoals bouwvakkers als T. die gebruiken, aldus W. Daarna werd het voertuig overgebracht naar het politiebureau, waar T. en verzoekster later die avond de openstaande vorderingen betaalden waarvoor

het voertuig buitengebruik was gesteld.

Op donderdag 19 augustus 2010 rond 13.30 uur trof W. het voertuig opnieuw aan bij de woning van T. en verzoekster. Uit controle bleek dat de tenaamstelling van het voertuig nog steeds op naam van verzoekster stond. Dat voertuig was volgens W. aan te merken als een soortgelijk voertuig, als genoemd in de signaleringen, waarover T. vermocht te beschikken. Op aanbellen werd niet gereageerd, aldus W. Daarop besloot W. om daadwerkelijk tot buitengebruikstelling over te gaan en riep daartoe collega's en een politiekraanwagen op. W. zag dat T. tijdens het vastmaken van het voertuig aan de politiekraanwagen voor een openstaand raam van een woning op ongeveer de vijfde verdieping van het appartementencomplex verscheen, maar niets zei en vervolgens weer naar binnen ging.

W. schreef dat T. later die dag per e-mail zijn beklag deed over de buitengebruikstelling van het voertuig van verzoekster en W. sommeerde om deze terug te geven. W. deed vervolgens een afschrift van het proces-verbaal inzake de signaleringen bij T. in het brievenbus.

Toen de openstaande vorderingen door T. noch verzoekster werden betaald, zorgde W. ervoor dat het voertuig werd overgebracht naar het Centrale depot van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland. Aangezien het voertuig leeg opgeleverd diende te worden, haalde W. de auto leeg. Hij trof daarbij allerlei voorwerpen aan, waaronder verschillende soorten gereedschap.

Op 26 augustus 2010 stuurde T. aan W. opnieuw een e-mail met de eis dat het voertuig van verzoekster en de bijbehorende voorwerpen aan hem en verzoekster zouden worden teruggegeven. W. merkte in het proces-verbaal op dat T. nooit had gereageerd op de berichten die W. hem terug had gestuurd.

1.4. Ter onderbouwing van zijn standpunt verwees de korpsbeheerder ook nog naar de antwoorden van C., inspecteur van politie, op de door de Nationale ombudsman bij de opening van het onderzoek gestelde vragen.

C. gaf aan dat voor de toepassing van het dwangmiddel buitengebruikstelling van een voertuig geen machtiging van een rechter nodig is. De officier van justitie heeft op grond van artikel 28b Wvha de bevoegdheid om zonder voorafgaande toestemming van de kantonrechter over te gaan tot buitengebruikstelling van een voertuig. Dit betreft het voertuig waarmee de gedraging heeft plaatsgevonden of, indien dit voertuig niet wordt aangetroffen, een soortgelijk voertuig waarover degene aan wie de administratieve sanctie is opgelegd, vermog te beschikken. Onder "beschikken" moet worden verstaan "het te gebruiken onder zich hebben" en wordt in de wetgeving ruim en niet limitatief uitgelegd, aldus C. Bij auto's die op naam van een BV of een familielid staan, kan worden aangenomen dat de betreffende persoon over het voertuig vermog te beschikken op het

moment dat deze persoon daarin als bestuurder wordt aangetroffen. Ook kan worden aangenomen dat een geregistreerde over een soortgelijk voertuig vermog te beschikken als dit uit feitelijke waarnemingen en onderzoek is vastgesteld. Volgens C. doet deze situatie zich voor in de gevallen waarin is vastgesteld dat de geregistreerde een voertuig gebruikt dat op naam staat van een partner van de betrokkene, die woonachtig is op hetzelfde woonadres, en waarbij ook is vastgesteld dat de betrokkene als bestuurder gebruik maakt en/of heeft gemaakt van dat voertuig.

Verder beschreef C. wat er op 17 juni 2010 en op 19 augustus 2010 had plaatsgevonden. Hij verklaarde daarover hetzelfde als door betrokken politieambtenaar W. was verklaard.

C. merkte verder nog op dat een toezichthouder op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) gehouden is om behoorlijk bestuur te plegen en proportioneel te handelen. Dat een toezichthouder bevoegd is tot handelen, betekent niet dat dat ook in alle gevallen en omstandigheden moet, aldus C. De toezichthouder zal steeds een afweging moeten maken tussen het doel en de schade en ongemak die veroorzaakt worden door het actief handelen van een beschikkende ambtenaar, zowel voor de betrokkene als voor derden. C. meent dat de verbalisant in het onderhavige geval het voertuig van verzoekster op juiste gronden heeft aangemerkt als een voertuig waarover T. vermocht te beschikken, zodat de buitengebruikstelling van dat voertuig de juiste procedure was. C. wijst er bovendien op dat T. en verzoekster duidelijk en tijdig waren geïnformeerd over de opgelegde administratieve sancties en alle gevolgen die de keuze om niet tot betaling over te gaan, zou kunnen hebben.

Tot slot stuurde C. nog een overzicht mee van ruim zestig zaken op grond van Wahv waarbij T. in de periode sinds eind 2005 in het kader van signaleringen betrokken was geweest in de regio Amsterdam-Amstelland.

Standpunt van de minister van Veiligheid en Justitie

1.5. De minister van Veiligheid en Justitie liet in zijn reactie van 18 januari 2011 weten de klacht niet gegrond te achten. Hij stelde daartoe dat het CJIB de politie terecht de opdracht had gegeven tot toepassing van het dwangmiddel buitengebruikstelling van het voertuig waarmee de gedraging had plaatsgevonden dan wel voor een voertuig waarover T. vermocht te beschikken. Die opdracht gaf het CJIB omdat het innen van de onherroepelijk geworden administratieve sanctie niet mogelijk was gebleken, ondanks het feit dat T. verschillende keren was aangeschreven. De minister wees er tevens op dat zowel T. als verzoekster ook waren geïnformeerd over de feitelijke toepassing van het dwangmiddel buitengebruikstelling alsook de consequenties die het uitblijven van de betaling tot gevolg kon hebben, zoals vernietiging van het voertuig. Dit alles leidde echter niet tot betaling van de openstaande boetes door T.

1.6. Verder gaf de minister aan dat de Wahv als uitgangspunt heeft dat de kentekenhouder van een voertuig in beginsel verantwoordelijk is voor hetgeen met zijn voertuig gebeurt. Daaruit volgt dat de officier van justitie te Leeuwarden het voertuig waarmee de gedraging heeft plaatsgevonden buiten gebruik kan stellen, aldus de minister. Die buitengebruikstelling strekt zich ook uit tot soortgelijke voertuigen waarover degene aan wie de administratieve sanctie is opgelegd, vermag te beschikken. De term "beschikken" betekent op grond van de wetsgeschiedenis "ten gebruike onder zich hebben". Daarbij is niet relevant of het voertuig op naam van een ander staat of aan een ander toebehoort. Buitengebruikstelling is niet een administratieve sanctie op zich, maar een dwangmiddel om tot verhaal van een opgelegde sanctie te komen. De minister stelde daarom dat het in het stelsel van de Wahv past en met de duidelijke bedoeling van de wetgever strookt om aan te nemen dat het dwangmiddel buitengebruikstelling ook kan worden toegepast op voertuigen die niet op naam staan van en niet toebehoren aan degene aan wie de sanctie is opgelegd. Dit werd ook bevestigd in de uitspraak van de Hoge Raad van 10 maart 2006 (C05/007HR).

1.7. In reactie op de vraag van de Nationale ombudsman in hoeverre een auto die aan een derde toebehoort en onbeheerd op slot staat geparkeerd, buiten gebruik kan worden gesteld, antwoordde de minister als volgt.

Buitengebruikstelling van een voertuig van een derde is mogelijk wanneer is vastgesteld dat dat voertuig een voertuig is dat soortgelijk is aan het voertuig waarmee de gedraging, op grond waarvan de buitengebruikstelling wordt overgegaan, was gepleegd en de betrokkene over dat voertuig vermag te beschikken. Van dat laatste is in ieder geval sprake indien de betrokkene als bestuurder in het bewuste soortgelijke voertuig wordt aangetroffen.

De minister sloot echter niet uit dat met inachtneming van specifieke feiten en omstandigheden van het geval ook in andere situaties mag worden aangenomen dat de betrokkene over een voertuig van een ander vermag te beschikken. De minister wees daartoe op rapport 1999/399 van de Nationale ombudsman, waarin was vast komen te staan dat de zoon van de verzoekster op een eerder moment in de auto van zijn moeder had gereden, en dat hij bij zijn moeder inwoonde tot aan de dag van de buitengebruikstelling. Daardoor oordeelde de Nationale ombudsman dat onder die omstandigheden de betrokken politieambtenaren in alle redelijkheid hadden kunnen overgaan tot het buitengebruik stellen van de auto van die verzoekster, als was het een voertuig waarover haar zoon *kon* beschikken.

De minister stelde dat er in het onderhavige geval sprake was van dergelijke omstandigheden omdat het gaat om een soortgelijk voertuig op naam van de partner van T. waarin T. eerder als bestuurder was aangetroffen. In beide gevallen was sprake van een geparkeerd staand voertuig voor de woning van T. en verzoekster. De minister wees verder nog op het feit dat T. en verzoekster een gezamenlijke huishouding voeren, dat

verzoekster volgens de politie niet over een rijbewijs beschikt en dat er in het voertuig zaken zijn aangetroffen die toebehoren aan T. en die eerder op 17 juni 2010 ook al waren aangetroffen in het voertuig. Gezien die omstandigheden stelde de minister dat door de politie op rechtmatige wijze werd overgegaan tot toepassing van het dwangmiddel buitengebruikstelling.

1.8. De minister gaf aan dat het politiekorps dat de dwangopdracht tot buitengebruikstelling krijgt, zelf de beslissing neemt welk voertuig buiten gebruikt wordt gesteld. De politie heeft daarbij een eigen verantwoordelijkheid om vast te stellen of er sprake is van voldoende feiten of omstandigheden op grond waarvan kan worden gesteld dat de betrokkene het betreffende voertuig "ten gebreuke onder zich heeft".

Reactie van verzoekster en T. op de standpunten van de korpsbeheerder en de minister

1.9. In reactie op het standpunt van de korpsbeheerder stelde T. nog dat bij het voorval op 17 juni 2010 het voertuig al geparkeerd stond toen de verbalisanten in burger hem benaderden. Verder gaf hij aan dat de beeldtelefoon beneden in de centrale hal van het appartementencomplex al lange tijd kapot is en dat dit ook bekend was bij de politie. Hij verwijt de politie dat zij desondanks bij de eerder genoemde huisbezoeken niet de moeite hadden genomen om bij de voordeur boven aan te bellen en dat ook op 19 augustus 2010 nalieten, terwijl T. vier politieambtenaren gedurende twee uur beneden heeft gezien.

1.10. In reactie op het standpunt van de minister stuurde T. stukken mee die zijn advocaat aan de voorzieningenrechter had overgelegd in verband met de rechtszaak tegen T. ten aanzien van administratieve sancties die aan T. waren opgelegd in verband met overtredingen begaan met het voertuig met kenteken ZZ-ZZ-ZZ. Uit de stukken valt op te maken dat de RDW twee voertuigen op naam van T. met de kentekens ZZ-ZZ-ZZ en RR-RR-RR als gedemonteerd geregistreerd heeft, respectievelijk op 1 november 2010 en 30 november 2009. T. gaf aan dat hij door de kantonrechter werd vrijgesproken van de beschuldiging dat hij voor het voertuig met kenteken ZZ-ZZ-ZZ niet verzekerd was op grond van de Wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen (WAM).

Verder verweet T. de minister en de politie dat het voertuig van verzoekster binnen twaalf weken was vernietigd.

Reactie van de minister op de reactie van T. en verzoekster

1.11. Naar aanleiding van de reactie van T. in het kader van hoor en wederhoor gaf de minister nog aan dat het voertuig van verzoekster werd vernietigd overeenkomstig de bepalingen van artikel 29 lid 3 Wvha waarin is bepaald dat een buitengebruik gesteld voertuig eerder dan de uiterste termijn van twaalf weken vernietigd mag worden indien het gezamenlijke bedrag van de kosten van de opgelegde sanctie, de daarop gevallen verhoging, de kosten van aanbrengen en het verwijderen, alsook de kosten van

overbrenging en bewaring, vermeerderd met de voor de verkoop, de eigendomsoverdracht om niet of de vernietiging geraamde kosten, in verhouding tot de waarde van het buitengebruik gestelde voertuig naar het oordeel van de officier van justitie te hoog zou worden.

Nadat het voertuig van verzoekster op 31 augustus 2010 door de Domeinen Roerende Zaken was getaxeerd op € 400,-, werden zowel T. als verzoekster op 7 en 28 september 2010 schriftelijk op de hoogte gesteld van het voornemen om het voertuig na 6 oktober 2010, en dus voor het verstrijken van de twaalf weken termijn, conform artikel 29 lid 3 Wvhw te vernietigen. Daarop werd door beiden niet gereageerd.

1.12. Ten aanzien van de stukken die T. aan de Nationale ombudsman stuurde, merkte de minister nog op dat daaruit blijkt dat de RDW de twee voertuigen met kentekens ZZ-ZZ-ZZ en RR-RR-RR als gedemonteerd heeft geregistreerd. De buitengebruikstelling van het voertuig van verzoekster was weliswaar mede gebaseerd op overtredingen die met de voertuigen met die kentekens waren begaan, maar die overtredingen waren gepleegd vóórdat die voertuigen als gedemonteerd werden geregistreerd door de RDW. Ten tijde van het begaan van de overtredingen waren de kentekens nog geregistreerd op naam van T. zodat T. op grond van de in Nederland geldende kentekenaansprakelijkheid daarvoor aansprakelijk was. Nadat de RDW de betreffende voertuigen als gedemonteerd geregistreerd had, is met betrekking tot beide kentekens bij het CJIB geen enkele zaak van T. meer bekend, aldus de minister.

Verder merkte de minister op dat de opmerking in de correctie op aangifte van 14 september 2010 die de advocaat van T. bij de officier van justitie deed dat T. nooit met het voertuig van verzoekster op de openbare weg heeft gereden, aantoonbaar onjuist is. Hij verwees daartoe naar het proces-verbaal dat werd opgemaakt nadat verbalisanten T. op 17 juni 2010 staande hadden gehouden wegens het overtreden van zijn rijverbod. Hij was toen bestuurder van het voertuig van verzoekster.

II Beoordeling

2.1. Het evenredigheidsvereiste houdt in dat overheidsinstanties voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel.

De Nationale ombudsman moet in het onderhavige geval beoordelen of de politie de auto van verzoekster, de partner van T., buiten gebruik mocht stellen hoewel de boetes niet op naam van verzoekster stonden, de overtredingen waarop de boetes betrekking hadden, niet met haar auto waren gepleegd en T. zich op het moment van buitengebruikstelling niet in de auto bevond. Daarmee komt de vraag aan de orde wat in dit kader de reikwijdte is van het begrip "*vermag te beschikken*" (zie hieronder 2.3).

2.2. Op grond van de Wahv kan de officier van justitie te Leeuwarden, indien een betrokkene een aan hem opgelegde administratieve sanctie niet betaalt en deze sanctie onherroepelijk is geworden, op verschillende manieren proberen om het sanctiebedrag alsnog te innen. In eerste instantie kan hij degene aan wie de sanctie is opgelegd tweemaal een aanmaning sturen waarbij het sanctiebedrag bij iedere aanmaning afzonderlijk wordt verhoogd. Indien dit niet tot betaling van de sanctie leidt, kan de officier van justitie proberen om het niet betaalde sanctiebedrag met of zonder een dwangbevel op de betrokkene te verhalen. Verhaal met dwangbevel houdt in dat de officier van justitie kan proberen te verhalen op de goederen die in het bezit zijn van betrokkene. In dat geval schakelt de officier van justitie een deurwaarder in om behulp van het dwangbevel verhaal te kunnen nemen. Betrokkene kan tegen verhaal met dwangbevel verzet aantekenen bij de kantonrechter. Bij verhaal zonder dwangbevel probeert de officier van justitie de sanctie te verhalen op de geldelijke tegoeden van betrokkene door bijvoorbeeld beslag te leggen op het tegoed op de bankrekening van betrokkene.

2.3. Indien de hiervoor beschreven pogingen niet tot (gehele) betaling van de sanctie leiden, kan de officier van justitie nog gebruik maken van een drietal in de Wahv opgenomen dwangmiddelen om betrokkene onder druk te zetten alsnog tot betaling over te gaan. De officier van justitie kan in dat kader kiezen uit het innemen van het rijbewijs van betrokkene, het buiten gebruik stellen van het voertuig van betrokkene of een soortgelijk voertuig waarover betrokkene vermag te beschikken of het gijzelen van betrokkene. Omdat er binnen het administratieve recht geen aparte rechtsgang openstaat om tegen de toepassing van de dwangmiddelen inhouden rijbewijs of buitengebruikstelling van een voertuig bezwaar te maken, kan de betrokkene zich alleen tot de burgerlijke rechter, doorgaans de kortgedingrechter, wenden. De burgerlijke rechter fungeert in dat geval als vangnet.

Indien de toepassing van één of meer van de hiervoor beschreven dwangmiddelen niet tot de gehele betaling van het openstaande sanctiebedrag heeft geleid, dan blijft de betalingsverplichting voor betrokkene bestaan.

2.4. Voor de beoordeling van de klacht van verzoekster toetst de Nationale ombudsman eerst of de officier van justitie jegens T. gebruik kon maken van zijn bevoegdheid om tot het dwangmiddel buitengebruikstelling over te gaan.

De Nationale ombudsman stelt daartoe vast dat de officier van justitie te Leeuwarden tevergeefs heeft geprobeerd om de boete met het CJIB-nummer AAAAAAAA bij T. te incasseren. Het toesturen van twee aanmaningen alsook het daarna opnieuw toesturen van de oorspronkelijke beschikking met nogmaals twee aanmaningen leidde niet tot betaling door T.

De minst ingrijpende van de drie hiervoor genoemde dwangmiddelen, te weten de inname van het rijbewijs van T., zou evenmin effect hebben omdat T. al een ontzegging van de

rijbevoegdheid bleek te hebben. T. ging niet over tot betaling van de openstaande boetes en werd bovendien op 17 juni 2010, ondanks de rijontzegging, als bestuurder van het voertuig met kenteken YY-YY-YY aangetroffen.

Daarom besloot de officier van justitie om over te gaan tot de toepassing van het dwangmiddel buitengebruikstelling van een voertuig waarmee het feit was gepleegd of waarover T. vermocht te beschikken. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de officier van justitie gezien deze omstandigheden redelijkerwijs tot die beslissing mocht overgaan en de politie opdracht mocht geven om over te gaan tot buitengebruikstelling.

2.5. Vervolgens ligt de vraag voor of de politie in de gegeven situatie ook het voertuig van verzoekster buitengebruik mocht stellen, hoewel de boetes niet op haar naam stonden, de overtredingen waarop de boetes betrekking hadden, niet met haar auto waren gepleegd en T. zich op het moment van buitengebruikstelling niet in de auto bevond.

2.6. Ten aanzien van het buitengebruikstellen van het voertuig van een derde is het volgende van belang. Artikel 28b Wvvh bepaalt dat de officier van justitie kan besluiten tot buitengebruikstelling van het voertuig waarmee de overtreding heeft plaatsgevonden dan wel, indien dat voertuig niet wordt aangetroffen, een soortgelijk voertuig waarover degene aan wie de administratieve sanctie is opgelegd, vermog te beschikken. De term "*beschikken*" moet in dit licht worden gezien als "*ten gebruike onder zich hebben*". Daarvan is bijvoorbeeld sprake wanneer de betrokkene als bestuurder van een soortgelijk voertuig van een derde wordt aangetroffen. Het is niet van belang of het kenteken van dat voertuig op naam van een ander staat of aan een ander toebehoort. Het dwangmiddel buitengebruikstelling is een pressiemiddel om degene aan wie een administratieve sanctie is opgelegd, tot betaling aan te zetten. De mogelijkheid om daartoe zelfs het voertuig van derden buitengebruik te stellen, is in het leven geroepen om te voorkomen dat personen bij wie het CJIB een boete tracht te innen, hun eigen auto op naam van een derde zetten of stelselmatig gebruik maken van een soortgelijk voertuig dat aan een derde, bijvoorbeeld een partner of een autoverhuurbedrijf, toebehoort. Op die manier kan ontduiking worden tegengegaan.

2.7. Met betrekking tot de uitleg van de term "beschikken" oordeelde de Nationale ombudsman in zijn rapport 1999/399 het volgende.

"Hoewel het begrip "vermog te beschikken" niet vereist dat het voertuig *voortdurend* ter vrije beschikking staat van een betrokkene, is het bij de beoordeling van de vraag of van dit laatste sprake is, van belang dat uit feiten of omstandigheden blijkt dat de betrokkene de auto ten gebruike onder zich *kan* hebben. Nu vast staat dat de zoon van verzoekster in elk geval op 14 mei 1997 in de auto van verzoekster heeft gereden, en dat de zoon tot 22 april 1998 op het adres van verzoekster woonde, mochten de politieambtenaren er op 17 april 1998 van uitgaan dat de zoon *de mogelijkheid had* om de auto van verzoekster te gebruiken. Zij werden in die opvatting gesteund nu zij op 14 april 1998 constateerden dat

de zoon kennelijk (ook) kon beschikken over de auto van verzoekster. Onder deze omstandigheden konden de politieambtenaren dan ook in redelijkheid overgaan tot het buitengebruik stellen van de auto van verzoekster, als was het een voertuig waarover de zoon *kon* beschikken."

Het dwangmiddel buitengebruikstelling richt zich dus tegen de gebruiker van een voertuig en niet tegen de rechthebbende op dat voertuig. De Nationale ombudsman heeft er in eerdere rapporten (1999/399 en 2010/021) echter wel op gewezen dat een ander voertuig dan het voertuig waarmee de gedraging is begaan of een voertuig toebehorend aan een ander dan betrokkene niet zonder meer buitengebruik kan worden gesteld. Hij wijst erop dat dat bij de inzet van dit dwangmiddel moet worden voorkomen dat de rechthebbende op het betreffende voertuig die met de openstaande boetes niets van doen heeft, onevenredig benadeeld wordt.

2.8. Ten aanzien van de vraag of de politie mocht besluiten tot buitengebruikstelling van het voertuig van verzoekster als soortgelijk voertuig, overweegt de Nationale ombudsman het volgende.

In het onderhavige geval constateerde de politie dat het voertuig met het kenteken XX-XX-XX waarmee de overtredingen onder andere waren gepleegd, niet meer op naam van T. stond. Verder bleek dat T. op 17 juni 2010 als bestuurder van verzoeksters auto met het kenteken YY-YY-YY staande was gehouden. Anders dan T. kennelijk veronderstelt, is daarbij niet van belang of de auto al geparkeerd stond. Immers uit het feit dat T. toen bekeurd is voor het rijden tijdens een rijontzegging valt af te leiden dat hij toen met die auto gereden heeft.

Toen het voertuig van verzoekster op 17 juni 2010 buitengebruik werd gesteld, werden in de auto voorwerpen aangetroffen die duidelijk aan T. en niet aan verzoekster toebehoorden. De politie meende daarom op 17 juni 2010 terecht dat T. op dat moment als bestuurder over die auto vermocht te beschikken, als was het een soortgelijk voertuig als het voertuig waarmee de overtreding was gepleegd.

Ditzelfde geldt ook voor het voornemen tot buitengebruikstelling op 19 augustus 2010. In de tussenliggende periode was de tenaamstelling van het voertuig niet gewijzigd. In dit licht merkt de Nationale ombudsman op dat de stelling van verzoekster dat zij de auto zelf nodig had om naar haar werk te reizen, niet strookt met de constatering van de politie en de minister dat verzoekster niet over een rijbewijs beschikte. Desgevraagd liet verzoekster aan de Nationale ombudsman weten dat zij inderdaad niet in het bezit is van een rijbewijs. Om die reden kan niet worden gesteld dat verzoekster onevenredig werd benadeeld door de buitengebruikstelling van haar voertuig.

Deze omstandigheden maken dat de Nationale ombudsman de politie kan volgen in de aanname dat het voertuig van verzoekster feitelijk werd gebruikt door T. of dat hij in ieder

geval daarover vermocht te beschikken. Daarom mocht de politie besluiten het voertuig van verzoekster buitengebruik te stellen, hoewel de boetes niet op haar naam stonden en de overtredingen waarop de boetes betrekking hadden, niet met haar auto waren gepleegd.

2.9. Met betrekking tot de vraag of de politie mocht overgaan tot buitengebruikstelling ondanks het feit dat T. zich op dat moment niet - als bestuurder of anderszins - in het voertuig bevond, overweegt de Nationale ombudsman het volgende.

Hiervoor is gesteld dat de term "vermag te beschikken" in de wetgeving ruim en niet limitatief is uitgelegd. Er is door de wetgever dan ook niet als vereiste gesteld dat de betrokkene als bestuurder in het voertuig van een derde moet zijn aangetroffen, om te kunnen spreken van "vermag te beschikken". De Nationale ombudsman is het met de politie eens dat ook kan worden aangenomen dat een betrokkene over een soortgelijk voertuig vermag te beschikken als dit uit feitelijke waarnemingen en onderzoek, anders dan het aantreffen van een betrokkene als bestuurder, is vastgesteld.

Gezien het feit dat T. in ieder geval op 17 juni 2010 als bestuurder van het voertuig van verzoekster was aangetroffen en er bij die gelegenheid vooral spullen uit het voertuig waren gehaald die aan T. toebehoorden, alsmede het feit dat verzoekster zelf niet over een rijbewijs beschikt, komt de Nationale ombudsman tot het oordeel dat de politie er redelijkerwijs vanuit mocht gaan dat T. over het voertuig van verzoekster vermocht te beschikken, ook al troffen zij hem op 19 augustus 2010 niet als bestuurder van dat voertuig aan. Het feit dat T. op 19 augustus 2010 niet als bestuurder van het voertuig werd aangetroffen stond dan ook terecht niet in de weg aan de buitengebruikstelling.

2.10. Tot slot nog het volgende ten aanzien van het verwijt van T. dat de politie onvoldoende moeite deed om hem op de hoogte te stellen van het voornemen om tot buitengebruikstelling over te gaan.

Het voertuig van verzoekster stond op 19 augustus 2010 geparkeerd en zonder inzittenden voor de woning waar verzoekster en T. samenwonen. De politie stelde dat er die dag eerst was geprobeerd om T. in kennis te stellen van het voornemen om tot daadwerkelijke buitengebruikstelling van het voertuig van verzoekster over te gaan. Er werd echter niet gereageerd op het aanbellen in de centrale hal van het appartementencomplex waar de woning van verzoekster en T. deel vanuit maakt. Daarop liet de betrokken politieambtenaar een politiekraanwagen komen.

T. stelde dat de politie al langer op de hoogte was van het feit dat de bel in de centrale hal kapot was, en hij verwijt de politie dan ook dat er niet op andere wijze was geprobeerd om contact met hem te krijgen, zoals het naar boven lopen om daar alsnog bij de voordeur aan te bellen. Verder werd door verzoeker bevestigd dat hij op enig moment voor het raam was verschenen om te kijken naar hetgeen de politie met de auto ging doen, maar dat hij niet

naar beneden was gekomen om bij de politie te informeren naar hun handelen.

De Nationale ombudsman merkt in dit kader op dat T. er kennelijk, om wat voor reden dan ook, voor heeft gekozen om zijn bel in de centrale hal niet te laten maken. T. nam daarmee het risico dat mensen en instanties die contact met hem probeerden te zoeken, hem daardoor mogelijk niet konden bereiken. Die omstandigheid kan hij niet tegenwerpen aan de politie. Bovendien wist T. dan wel had hij kunnen weten, gezien de buitengebruikstelling van het voertuig van verzoekster op 17 juni 2010 en de aanmaningen die hij ten aanzien van andere boetes had ontvangen, dat de politie mogelijk opnieuw tot buitengebruikstelling zou overgaan voor de andere openstaande boetes. Ook liet T. de mogelijkheid voorbijgaan om de politie aan te spreken toen hij zag dat zij aanstalten maakten om het voertuig van verzoekster af te laten slepen.

De Nationale ombudsman is dan ook van oordeel dat de politie voldoende heeft getracht om T. en verzoekster op de hoogte te stellen van het voornemen het voertuig van verzoekster buitengebruik te gaan stellen.

2.11. Voor zover verzoekster heeft willen aanvoeren dat de boetes waarvoor de buitengebruikstelling is toegepast, ten onrechte waren opgelegd, gaat de Nationale ombudsman daaraan voorbij, nu T. kennelijk geen gebruik heeft gemaakt van de rechtsmiddelen die openstonden om die boetes aan te vechten.

2.12. Gelet op het voorgaande acht de Nationale ombudsman het behoorlijk dat de officier van justitie gebruik maakte van zijn bevoegdheid om het voertuig van verzoekster buiten gebruik te stellen en de politie daartoe opdracht gaf, en dat de politie vervolgens daadwerkelijk tot buitengebruikstelling van het voertuig van verzoekster overging. Niet kan worden gesteld dat dit voor de betrokkenen onnodig bezwarend was en daarmee niet in evenredige verhouding stond tot het doel, te weten het innen van de nog openstaande boetes. De officier van justitie en de politie handelden dan ook niet in strijd met het evenredigheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de officier van justitie te Leeuwarden en het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland, is niet gegrond.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Onderzoek

Op 12 september 2010 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift met een klacht over een gedraging van een officier van justitie te Leeuwarden en het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland.

Naar deze gedraging werd een onderzoek ingesteld. Omdat niet op voorhand kon worden vastgesteld welke instantie in deze kwestie primair verantwoordelijk was werden zowel de minister van Veiligheid en Justitie als de beheerder van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland aangeschreven.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Veiligheid en Justitie en de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tijdens het onderzoek kregen de betrokkenen de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. Zij maakten daarvan gebruik.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van verzoekster van 12 september 2010.

Reactie van 20 september 2010 van het CJIB op interventie-verzoek van de Nationale ombudsman van 15 september 2010.

Reactie van 8 december 2010 van de korpsbeheerder op de opening van het onderzoek, met bijlagen.

Reactie van 16 januari 2011 van verzoekster en T. op de brief van de korpsbeheerder van 8 december 2010.

Reactie van 18 januari 2011 van de minister van Veiligheid en Justitie op de opening van het onderzoek, met bijlagen.

Reactie van 24 januari 2011 van T. op de brief van de minister van Veiligheid en Justitie van 18 januari 2011.

Reactie van 2 maart 2011 van de korpsbeheerder op de e-mail van 16 januari 2011 van verzoekster en T.

Reactie van 18 maart 2011 van de minister van Veiligheid en Justitie op de brief van 24 januari 2011 van T.

Reactie van 16 augustus 2011 van verzoekster en partner op aanvullende vraag van de Nationale ombudsman.

Achtergrond

1. Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wahv)

Artikel 28a

"Indien niet of niet volledig verhaal overeenkomstig de artikelen 26 en 27 heeft plaatsgevonden, kan de officier van justitie te Leeuwarden het rijbewijs innemen van degene aan wie de administratieve sanctie is opgelegd. De officier kan tot uiterlijk vijf jaar nadat de opgelegde administratieve sanctie onherroepelijk is geworden van zijn bevoegdheid gebruik maken. De inneming van het rijbewijs duurt ten hoogste vier weken."

Artikel 28b

"Indien niet of niet volledig verhaal overeenkomstig de artikelen 26 en 27 heeft plaatsgevonden, kan de officier van justitie te Leeuwarden het voertuig waarmee de gedraging heeft plaatsgevonden buiten gebruik stellen of, indien dit voertuig niet wordt aangetroffen, een soortgelijk voertuig waarover degene aan wie de administratieve sanctie is opgelegd, vermog te beschikken. De officier kan tot uiterlijk vijf jaar nadat de opgelegde administratieve sanctie onherroepelijk is geworden van zijn bevoegdheid gebruik maken. De buitengebruikstelling duurt ten hoogste vier weken."

Artikel 29

"1. Indien degene wiens voertuig buiten gebruik kan worden gesteld door de officier van justitie te Leeuwarden niet terstond voldoet aan het overeenkomstig artikel 23, tweede lid, en artikel 25 verhoogde bedrag van de administratieve sanctie, is de officier van justitie bevoegd het voertuig op kosten van de betrokkene naar een door hem aangewezen plaats te doen overbrengen en in bewaring te doen stellen. Het voertuig wordt tussentijds aan de rechthebbende teruggegeven tegen betaling van het bedrag van de administratieve sanctie en de daarop gevallen verhogingen, alsmede van de kosten van overbrenging en bewaring.

2. De officier van justitie is tevens bevoegd om in het in het eerste lid bedoelde geval aan het voertuig een mechanisch hulpmiddel te doen aanbrengen, waardoor wordt verhinderd dat het voertuig wordt weggereden. Het mechanisch hulpmiddel wordt tussentijds niet verwijderd dan nadat het bedrag van de administratieve sanctie en de daarop gevallen verhogingen, alsmede de kosten van het aanbrengen en van het verwijderen ervan zijn voldaan.

3. Indien twaalf weken na de aanvang van de buitengebruikstelling de rechthebbende zijn voertuig niet heeft afgehaald, wordt hij geacht zijn recht op de zaak te hebben opgegeven en is de officier van justitie bevoegd het voertuig om niet aan een derde in eigendom te doen overdragen, te doen verkopen of te doen vernietigen. Gelijke bevoegdheid bestaat ook binnen de bedoelde termijn, zodra het gezamenlijke bedrag van de opgelegde administratieve sanctie, de daarop gevallen verhoging, de kosten van het aanbrengen en het verwijderen, alsmede de kosten van overbrenging en bewaring, vermeerderd met de voor de verkoop, de eigendomsoverdracht om niet of de vernietiging geraamde kosten, in verhouding tot de waarde van het voertuig naar zijn oordeel onevenredig hoog zou worden.

4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld omtrent de overbrenging, bewaring, eigendomsoverdracht om niet, verkoop, vernietiging, de berekening van de kosten van overbrenging en bewaring, alsmede omtrent hetgeen verder voor de uitvoering van dit artikel noodzakelijk is."

2. Besluit buitengebruikstelling voertuigen

Artikel 3

"1. Het voertuig wordt door degene die met de feitelijke bewaring is belast teruggegeven aan de rechthebbende nadat de termijn van de buitengebruikstelling is verstreken dan wel nadat het overeenkomstig de artikelen 23, tweede lid, en 25 van de wet verhoogde bedrag is voldaan. In beide gevallen geschiedt de teruggave tegen betaling van de kosten van overbrenging en van de feitelijke duur van de bewaring.

2. Onder de kosten, bedoeld in het eerste lid, worden begrepen de feitelijk gemaakte kosten, met inbegrip van de kosten, verbonden aan de voorbereiding van de overbrenging."

Artikel 4

"1. Indien de officier van justitie gerechtigd is gebruik te maken van zijn bevoegdheid, bedoeld in artikel 29, derde lid, van de wet, om het voertuig om niet aan een derde in eigendom over te dragen, te verkopen of te vernietigen, zendt hij de rechthebbende een week voordien een kennisgeving betreffende zijn voornemen.

2. De opbrengst van de verkoop van het voertuig komt ten bate van de instantie die was belast met het doen overbrengen van het voertuig."